

2012-04-04

84816

Västerbottens läns landsting
Landstingsfullmäktige
Organisationsnummer:
232100-0222

Revisionsberättelse för år 2011

1 Inledning

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som landstingsstyrelsen, folkhögskolestyrelser och nämnder bedrivit under år 2011. Lekmannarevisorer har granskat landstingets samägda bolag.

Landstingsstyrelsen, folkhögskolestyrelserna och nämnderna ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar för att det finns en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll. Styrelserna och nämnderna ansvarar också för återrapportering till fullmäktige. Revisorerna har i uppdrag att granska verksamhet, kontroll och redovisning och pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag.

Vi har genomfört 2011 års granskning i enlighet med kommunallagen, landstingets revisionsreglemente och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen är genomförd med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Rapporterna finns att hämta på landstingets hemsida (www.vll.se).

2 Sammanfattande iakttagelser

En genomgång av våra rapporter för år 2011 visar att det förekommer svagheter i flera av styrelsernas och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll. En återkommande iakttagelse är att dessa bör bli aktivare i syfte att säkerställa att verksamheterna håller sig till de mål, anvisningar och regler som gäller för verksamheterna:

- Patientnämnden, styrelsen för Vindels folkhögskola och nämnderna för folkhälsa och primärvård har en i allt väsentligt ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll över sina ansvarsområden.
- Landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, nämnden för funktionshinder och rehabilitering, styrelsen för Storumans folkhögskola och kostnämnden har inte en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll.
- Landstingsstyrelsens uppsikt över nämnder, styrelser m.fl. är inte tillräcklig.
- Landstingsstyrelsen har inte uppdaterat landstingets regelverk.

I avsnitten nedan kommenterar vi iakttagelser för respektive styrelse och nämnd.

2012-04-04

3 Landstingsstyrelsen

Vi bedömer att landstingsstyrelsen i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Landstingsstyrelsen behöver dock fortsätta utveckla sin styrning, uppföljning och kontroll över verksamheterna inom sitt ansvarsområde.

Ekonomi

Revisorerna har under flera år uttryckt oro över landstingets ekonomiska utveckling. Tidigare års underskott och kravet på balans innebär att 117 miljoner kronor ska återställas år 2012. Det är därför glädjande att kostnadsutvecklingen för Västerbottens läns landsting år 2011 varit knappt 1 procent vilket är lågt i en nationell jämförelse. Den låga kostnadsutvecklingen har bidragit till att landstinget redovisar ett justerat balanserat resultat år 2011.

Trots den låga kostnadsutvecklingen redovisar verksamheterna i landstinget ett underskott mot budget på 89 miljoner kronor vilket motsvarar -1,4 procents avvikelse mot budget. Detta är dock en förbättring jämfört med år 2010 då verksamheterna redovisade ett underskott på 145 miljoner kronor i förhållande till budget. Inom landstingsstyrelsens ansvarsområde uppgår underskottet år 2011 till 8 miljoner kronor vilket utgör -0,3 procent i förhållande till budget.

I landstingsplanen 2012 – 2015 som landstingsfullmäktige beslutade om i juni 2011 bedömde fullmäktige att behovet av kostnadsreducerande åtgärder fram till år 2015 uppgick till ca 300 miljoner kronor. Därtill fanns det enligt fullmäktige ett behov av omfördelningar i landstinget på motsvarande 80 miljoner kronor per år. Som en del i arbetet med att minska landstingets kostnader har landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden under hösten 2011 påbörjat ett arbete – Projekt balans – som innefattar stora delar av landstingets verksamheter. Vi är positiva till att styrelsen och nämnden under år 2011 arbetat aktivt för att möta landstingets kommande behov av minskade kostnader. Vi är dock kritiska till landstingsstyrelsens former och rutiner att bereda landstingets budget för år 2011. I allt för hög grad saknade landstingsstyrelsen i budgetarbetet dokumenterade analyser som visade att planerade besparingar och effektiviseringar var möjliga att genomföra (rapport nr 18/2011).

Verksamhet

Flera av våra fördjupade granskningar som är genomförda inom landstingsstyrelsens ansvarsområde visar att styrelsen inte har haft en tillräckligt utvecklad styrning, uppföljning och kontroll över verksamheterna. Exempel på sådana granskningar är:

- Landstingets nyttjande av hyrläkare (nr 2/2011)
- Sjukhusens reservförsörjning (nr 8/2011)
- Landstingsstyrelsens styrning och uppföljning av primärvården inom hälsovalet (nr 10/2011)
- Hantering av personuppgifter i diariet (nr 16/2011)
- Journalsystemet SYSteamCross (nr 17/2011)
- Landstingets ekonomistyrning (nr 18/2011)
- Kontroll av kostnadsreducerande åtgärder (nr 20/2011)
- Städning av länets sjukhus (nr 22/2011)
- Landstingets brandskydd (nr 31/2011)

Intern kontroll

I jämförelse med tidigare år har landstingsstyrelsen utvecklat sitt arbete med den interna kontrollen. Landstingsstyrelsen har beslutat om en riskanalys och en internkontrollplan. I allt väsentligt har styrelsen säkerställt att kontrollerna i planen har blivit genomförda. Trots detta har inte landstingsstyrelsens arbete med den interna kon-

100% 2 Srs 100

2012-04-04

trollen år 2011 varit ändamålsenligt. Denna bedömning utgår från att landstingsstyrelsen först i november 2011 beslutade om sin internkontrollplan för år 2011.

Uppsynsplikten

Landstingsstyrelsens uppsikt över övriga nämnder, styrelser och kommunala företag m.fl. har för år 2011 varit begränsad till att styrelsen tagit del av protokoll, delårsrapporter och årsrapporter. Detta är inte tillräckligt för att landstingsstyrelsen ska uppfylla sin uppsynsplikt.

3.1 Årsredovisning och utlåtande om god ekonomisk hushållning

Efter genomförd granskning av årsbokslutet bedömer vi att den finansiella redovisningen har tagits fram i enlighet med Lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. Räkenskaperna ger en rättvisande bild av landstingets finansiella resultat och ställning per 2011-12-31. Efter återföring av effekten av den justerade diskonteringsräntan vid beräkning av pensionsskulden redovisar landstinget ett positivt justerat resultat. Det positiva justerade resultatet på 37 miljoner kronor är inte tillräckligt för att uppfylla kravet om att återställa tidigare års underskott. Detta krav på återställande uppgår år 2011 till 41 miljoner kronor. Landstinget missar därmed balanskravet (KL 8 kap. 5 §) med 4 miljoner kronor. År 2012 måste landstinget återställa 117 miljoner kronor till följd av tidigare års underskott. Vår samlade bedömning är att landstinget i allt väsentligt uppfyllt målet om god ekonomisk hushållning.

När det gäller redovisningen i förhållande till fullmäktiges verksamhetsmål konstaterar vi att årsredovisningen väsentligt utvecklats jämfört med tidigare år. Landstingsstyrelsen bör emellertid ta mer hjälp av fullmäktiges indikatorer i sin analys av måluppfyllelsen i förvaltningsberättelsen.

4 Hälso- och sjukvårdsnämnden

Vi bedömer att hälso- och sjukvårdsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Inom flera områden behöver nämnden emellertid utveckla sin styrning, uppföljning och kontroll.

Ekonomi

Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar för år 2011 ett underskott med 77 miljoner kronor i förhållande till budget. Detta motsvarar en avvikelse mot budget med -2,3 procent. Dessa verksamheter redovisade år 2010 ett underskott på ca 160 miljoner kronor.

På samma sätt som med landstingsstyrelsen ser vi positivt på att hälso- och sjukvårdsnämnden under år 2011 tagit initiativ till att minska landstingets kostnader. Vi är emellertid kritiska till nämndens former och rutiner för ekonomistyrning. Nämnden har varit passiv under år 2011 trots att flera av nämndens verksamheter under året redovisade stora budgetavvikelser. Vi kommer under år 2012 noggrant följa nämndens arbete med att säkerställa en ekonomi i balans.

Verksamhet

Flera av de fördjupade granskningar som är genomförda inom hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde visar att nämnden inte har en tillräckligt utvecklad styrning, uppföljning och kontroll över verksamheterna. Exempel på sådana granskningar är:

- Hälso- och sjukvårdsnämndens styrning och uppföljning av tandvården (nr 10/2011)

acc de sus de Q10

2012-04-04

- *Landstingets ekonomistyrning* (nr 18/2011)
- *Hälso- och sjukvårdsnämndens styrning och uppföljning av BUP* (nr 21/2011)
- *Städning av länets sjukhus* (nr 22/2011)
- *Landstingets brandskydd* (nr 31/2011)

Intern kontroll

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat om en riskanalys och en internkontrollplan för år 2011. Nämnden har i allt väsentligt säkerställt att kontrollerna i planen har blivit genomförda. Trots detta har inte nämndens arbete med den interna kontrollen varit ändamålsenligt. Detta eftersom hälso- och sjukvårdsnämnden först i oktober 2011 beslutade om sin internkontrollplan för år 2011.

5 Nämnden för funktionshinder och habilitering

Vi bedömer att nämnden för funktionshinder och habilitering i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden behöver dock skyndsamt utveckla sina former för styrning, uppföljning och kontroll:

- Nämnden redovisar ett underskott mot budget på 7,0 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse med -5,1 procent. Den främsta orsaken till avvikelsen är att hjälpmedelsverksamheten redovisar underskott i förhållande till budget. År 2011 uppgick underskottet för hjälpmedelsverksamheten till 11,2 miljoner kronor vilket är en avvikelse i förhållande till budget med -33,5 procent. Nämndens åtgärder för att rätta till avvikelserna har inte varit tillräckliga.
- Nämnden saknar för år 2011 egna mål som underlag för värdering av resultat. Nämndens årsredovisning 2011 saknar en värdering av resultat i förhållande till mål.
- Nämnden saknar en dokumenterad riskanalys för sitt arbete med den interna kontrollen.

Vi konstaterar att nämnden för funktionshinder och habilitering inte utvecklat sin styrning, uppföljning och kontroll under år 2011. Vi kommer under år 2012 noggrant att följa nämndens arbete inom detta område.

6 Nämnderna för folkhälsa och primärvård

Vi bedömer att landstingets tre nämnder för folkhälsa och primärvård under år 2011 i allt väsentligt har bedrivit sina verksamheter på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Granskningarna visar att nämnderna under året genomfört ett ambitiöst arbete i syfte att redovisa hur behoven av folkhälsa och primärvård är tillgodosedda. Nämnderna har också varit aktiva i arbetet med att få fler samhällsaktörer att medverka i det hälsofrämjande arbetet.

7 Patientnämnden

Vi bedömer att patientnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Patientnämnden gör strukturerade uppföljningar av verksamheten. Under år 2011 har nämnden utvecklat sin internkontrollplan genom att införa fler mätbara mål. Vår samlade bedömning är att patientnämnden har en väl fungerande styrning, uppföljning och kontroll.

Ulf 70 805 6 040

2012-04-04

8 Styrelsen för Vindelns folkhögskola

Vi bedömer att styrelsen för Vindelns folkhögskola i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. I jämförelse med år 2010 ser vi en klar förbättring av både styrdokument och uppföljning av den interna kontrollen. Däremot finns det fortfarande utrymme till förbättringar vad gäller styrning och uppföljning med hjälp av mätbara mål.

9 Styrelsen för Storumans folkhögskola

Vi bedömer att styrelsen för Storumans folkhögskola i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Styrelsen har dock ännu inte en tillfredsställande styrning och uppföljning av sin verksamhet. Folkhögskolestyrelsen saknar en verksamhetsplan för hela år 2011 och årsredovisningen saknar i alltför stor utsträckning en uppföljning av mätbara mål. Arbetet med den interna kontrollen har under de senaste åren utvecklats i positiv riktning. Det finns emellertid fortfarande delar i uppföljningen som behöver utvecklas.

10 Kostnämnden

Vi bedömer att kostnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden behöver emellertid förbättra sin uppföljning och kontroll. Nämnden bör utveckla sin redovisning av verksamhetens måluppfyllelse. Det är utifrån kostnämndens rapportering till landstingsfullmäktige inte möjligt att bedöma om nämnden uppfyller fullmäktiges krav på kostnämnden. Kostnämnden har påbörjat ett arbete med att utveckla sin interna kontroll. Mot bakgrund av att kostnämnden först i augusti 2011 beslutade om en internkontrollplan för året så bedömer vi att den interna kontrollen inte varit tillräcklig.

11 Ansvarsprövning

Vi bedömer sammantaget att styrelser och nämnder i Västerbottens läns landsting i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att patientnämnden och folkhögskolestyrelsen för Vindelns folkhögskola i allt väsentligt har haft en tillräcklig intern kontroll. Vi bedömer att landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, nämnden för funktionshinder och rehabilitering, folkhögskolestyrelsen för Storumans folkhögskola och kostnämnden **inte** har haft en tillräcklig intern kontroll.

Vi bedömer att landstingsstyrelsen uppnår ett av fullmäktiges tre finansiella mål, nämligen målet om att samtliga investeringar ska vara finansierade utan externa lån. Fullmäktiges finansiella mål om ett resultat på minst 0,9 procent av skatter och generella statsbidrag är inte uppnått. För fullmäktiges finansiella mål om hur stor andel av pensionsåtagandet som ska vara finansierat saknas i årsredovisningen underlag för en bedömning av måluppfyllelsen. När det gäller fullmäktiges verksamhetsmål bedömer vi, utifrån rapporteringen i årsredovisningen, att resultatet i allt väsentligt är förenligt med fullmäktiges mål för målen "Bättre och jämlik hälsa", "Hälsofrämjande arbetsplatser och attraktiv arbetsgivare" och "Ökat medborgarinflytande". För målen "God vård" och "God hushållning" är resultatet i vissa delar förenligt med fullmäktiges mål. För målet "Ökad tillväxt och regional kraftsamling" saknas en tillräckligt tydlig redovisning för att det ska vara möjligt att bedöma om resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.

Handwritten signatures and initials:

2012-04-04

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelser och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

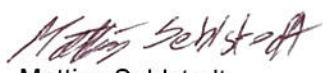
Vi tillstyrker att landstingets årsredovisning för år 2011 godkänns.

Våra ställningstaganden baseras på bifogade redogörelser och rapporter.

Landstingets revisorer
Umeå den 4 april 2012

Rob Eriksson
Ordförande

Kjell Edlundh

Mattias Sehlstedt

Sven-Olov Södermark
Vice ordförande

Thomas Nordenstam

Kurt-Lennart Eriksson

Bilagor

Landstingsrevisionens rapporter år 2011:

01/2011 Granskning av landstingets interkontrollarbete	bildandet av regional kollektivtrafikmyndighet	och primärvård i södra Lappland
02/2011 Uppföljande granskning av landstingets nyttjande av hyrläkare	14/2011 Granskning av landstingets skydd mot oegentligheter	28/2011 Granskning år 2011 av nämnden för folkhälsa och primärvård i Skellefteå- och Norsjöområdet
03/2011 Storumans folkhögskola - uppföljande granskning av intern kontroll	15/2011 Förtroendevaldas underlag för styrning, uppföljning och kontroll	29/2011 Granskning år 2011 av Vindelns folkhögskolestyrelse
04/2011 Uppföljande granskning av resefakturer	16/2011 Förstudie - Hantering av personuppgifter i landstingets diarium	30/2011 Granskning år 2011 av Storumans folkhögskolestyrelse
05/2011 Uppföljande granskning av landstingets rutiner för utrangering av anläggningstillgångar - Fordon	17/2011 Styrning och uppföljning av journalsystemet SYSteam Cross	31/2011 Uppföljande granskning av landstingets brandskyddsarbete
06/2011 Granskning av landstingsstyrelsens bedömning av måluppfyllelse i delårsrapport per juli 2011	18/2011 Granskning av landstingets ekonomistyrning	32/2011 Granskning år 2011 av kostnämnden
07/2011 Granskning av delårsrapport	19/2011 Granskning av landstingets medelsförvaltning	33/2011 Granskning år 2011 av nämnden för funktionshinder och habilitering
08/2011 Uppföljande granskning av sjukhusens reservförsörjning	20/2011 Granskning av intern kontroll av kostnadsreducerade åtgärder år 2011	34/2011 Granskning år 2011 av hälso- och sjukvårdsnämnden
09/2011 Uppföljande granskning av landstingets stödpersonverksamhet	21/2011 Granskning av Hälso- och sjukvårdsnämndens styrning och uppföljning av BUP	35/2011 Granskning år 2011 av patientnämnden
10/2011 Landstingsstyrelsens styrning, uppföljning och kontroll av primärvården inom hälsoval Västerbotten	22/2011 Uppföljande granskning av städningen av länets sjukhus	36/2011 Landstingsstyrelsens uppsikt över Regionförbundet i Västerbottens län
11/2011 Hälso- och sjukvårdsnämndens styrning, uppföljning och kontroll av tandvården	23/2011 Granskning av rutinerna för leverantörsbetalning och kundfakturerings av utomlänsvården	37/2011 Granskning av årsbokslut 2011-12-31
12/2011 Granskning av landstingets interna kontroll över avtalen för hyra och drift av Hotell Björken	24/2011 Sammanställning av revisionsberättelser åren 2003-2010	38/2011 Granskning av stiftelser och fonder 2011 *
13/2011 Granskning av landstingets beredning inför	25/2011 Granskning av museistiftelserna avseende år 2011	39/2011 Granskning av landstingsstyrelsens och hälso- och sjukvårdsnämndens arbete år 2011 med intern kontroll
	26/2011 Granskning år 2011 av nämnden för folkhälsa och primärvård i Umeåområdet	40/2011 Landstingets internkontrollarbete år 2011
	27/2011 Granskning år 2011 av nämnden för folkhälsa	41/2011 Översikt över iakttagelser i 2011 års granskningsrapporter

Handwritten signatures and initials at the bottom right of the page.

Landstingets delägda aktiebolag samt verksamhetsstiftelser:

Länstrafiken i Västerbotten
AB 556071-4478

- Granskningsrapport
- Revisionsberättelse

Umeå Busstation AB
556036-3284

- Granskningsrapport*
- Revisionsberättelse*

Norrtåg AB 556758-3496

- Granskningsrapport*
- Revisionsberättelse*

Stiftelsen Västerbottens
Museums samlingar
894003-5390

- Revisionsberättelse*

Stiftelsen Skellefteå Museum
894700-8309

- Revisionsberättelse

Stiftelsen Skogsmuseet i
Lycksele 895400-6659

- Revisionsberättelse

Stiftelser och fonder:

Stiftelsen Västerbottens läns
arbetarstugor 894001-3942

- Revisionsberättelse

Stiftelsen SAMSYN 894002-9880

- Revisionsberättelse*

Stiftelsen Tärnaby skidhemsfond

- Revisionsberättelse

Samfond för bidrag till
patienter vårdade vid
Norrlands
universitetssjukhus

- Revisionsberättelse*

Stiftelsen Häradshövding
Herman Rogbergs
minnesfond

- Revisionsberättelse*

Willy Landsbergs stiftelse

- Revisionsberättelse*

Stiftelsen Johan Albert
Marklunds frisängsfond

- Revisionsberättelse*

Kempefondens slöjdlinje

- Revisionsberättelse*

Rektor David Jacobssons
minnesfond

- Revisionsberättelse*

Kommunalförbund:

Norrandstingens regionförbund 222000-1651

- Revisionsberättelse

Finansiella samordningsförbund:

Samordningsförbundet
Umeå 222000-1834

- Revisionsberättelse*

Samordningsförbundet
Skellefteå 222000-1933

- Revisionsberättelse

Samordningsförbundet
Lycksele 222000-1784

- Revisionsberättelse

* Dokumentet har inte inkommit i tid till revisorernas slutrevision den 4 april 2012. Dokumentet översänds till landstingsfullmäktige vid ett senare tillfälle.

2010
12